

Hazai

SHOW. Igen, hazai show-műsorok jutnak mostanában majd minden hétre. Örülünk, ha azt mondhatnánk, hogy a szórakoztatásunkra szánt könnyed félórak tényleg gusztusos, izés-zamatos, pikáns fűszerei az amúgy egyhangú műsoréletről. Azért is (örülünk), mert tudjuk, kihezett ilyes ínyencségre a nép (hiába mondjuk — hány évtizede? —, hogy a gomb benyomásával, „bekapcsolódní” kell, megrogzótten a kikapcsolódás alkalmait keresi), meg aztán: miért ne lehetne nekünk is saját show-nk, amikor a másé olyan drága... Ráadásul úgy tűnik, minden alapanyagunk megvan: tehetséges énekes-zénes-táncos művészeink, érett televíziós szakembereink, akik bizonyítottan nem riadoznak egy kis szemfényvesztéstől, ha az kell.

Hogy mi hiányzik? Sajnos, nem tudom. Csak azt látom, hétről hétre, hogy a könnyebb műfajok képviselői amolyan se nem édes, se nem sós elegyekben „tálatódnak”. Műsoraik legfőbb jellegzetesége: a gondos mesterkeltetés. Naiv ésszel úgy képzelem, ezt hosszas fejtegetés után lehet csak előállítani. Az a benyomásom, hogy a show-rendezők következetesen ragaszkodnak egy ideához, miszerint ként pontközött nem szabad az egyetlen, hanem csakis a kacskaringós utat választani. A feladat ugyanis nyilvánvaló: adott a dalos, s az ő dala, tehát „csak” azt a képi „közeget” kell megtalálni, amiben saját természetét szerinte szólalhat meg. Hogyha, teszem, a dalos mutató, a dala meg

egyszerű, én a hétköznapi eszemmel biztos, hogy az előbbi mutatnám, minden előnyös oldaláról — s azzal kész a show. Ellenben mit tesznek a mi tévés show-mestereink? Megkeresik a dalok „eszmei mondanivalóját”. Ha például úgy szól a dal, hogy „fázom, szinte remegek”, akkor biztosak lehetünk benne, hogy félmeztelenre vetkőztetik a díszölt (ez még nem lenne baj), s az egész dalon át didergő pózban sétáltatják egy uszoda partjánál... A hasonlóan komplikált és szertelen asszociációktól van, hogy a magyar show-műsorokat szinte kivétel nélkül gyermeteg didaktika nyomja ama kétlúttú hátsó fertálya alatti szint közelébe.

Egy-egy üdítő kivétel persze akad, általában akkor, amikor az előadó egyénisége erősebb, s itt-ott képes átörni a rendezői „vonalvezetést”. Mint nemrégiben Hernádi Judit, akinek bűgöiróniáját nem sikerült teljes egészében hatástalanítani. Most szombaton azonban Szűcs Juditnak szinte minden dalában fülön csipték a „mögöttest”. Vagy nem úgy találják, hogy a hazai show-szerűség iskolapéldái közé emelkedtek például műsorának utolsó pillanatai? Mikor is tüzes rózsacsokor törszomszédságában egy szál törülközőbe buján bugyolálva üldögélt a nagyágyon és diszkostilusban világgá kiáltotta, hogy neki kell valami...

SCI-FI. Szintén hazai, kivéve az alapanyagot, mert ezt W. Stuart írta. Amúgy a *Fiatalkor Művészek Stúdiójának* védjegyével, **Bartha Attila**

rendezésében, kitűnő színészekkel láttuk a *Csillagzótt szerető* című krimiszerű „sci-fi vígjátékot”. Annyiban volt krími, hogy néhány hullá és egy Kojak-külsőjű (Inke László) felügyelő is szerepelt benne, annyiban sci-fi, hogy trükkös csillagközi lények is megjelentek, és annyiban vígjáték, hogy egészen jól szórakoztunk az egészen. Főleg **Pártos Erzsébet** és **Kern András** mulatságos kettősen, akik leckét adtak, hogyan lehet egy könnyű kézzel fölvezelt komikus helyzetet — színészi ötletekkel, apró gesztusokkal, mikáival — elhíhető erejű „életességgel” megtölteni. Eleven színházi perceket teremteni bármely bohókásan könnyed, vig játékban.

MÁS, de újtt hazai: szűkebb pátriánkhoz kapcsolódó műsorról láttunk kedden. *Hangvilla* címmel. A körzeti stúdió szépen, mértéktartóan, elegáns egyszerűséggel fotografált (vezető operátor: **Kléner György**) műsorában a **Juhász Gyula Tanárképző Főiskola dr. Mihálka György** vezette női kara énekelt — a kecskeméti Kodály-intézetben. A karnagy éppen egy évtizede vezeti a kórust, s ennyi idős az intézet is. A jubileumok ürügyén megkapott értékes műsor születte: a zenetörténeti kronológia adta a rendező elvet a kórusművek magas színvonalú megszólaltatásához, a kecskeméti intézet építészeti-terület-remekjei a képi hátteret, sohasem tolokodó módon, hanem hajlékony harmóniában a mives énekkari hangzással.

Sulyok Erzsébet

Település-politika

A Hazafias Népfrent me-gyei településpolitikai bizottsága tegnap Szegeden ülést tartott. **Kovács Imre**, a bizottság elnöke köszöntötte a résztvevőket akiknek **dr. Kulcsár Sándor** és **Gulyás Antal**, a megyei tanács osztályvezetői tartottak előadást a lakásgazdálkodás időszakos feladatairól. E kérdés kapcsán a meghívottak közül **Kószó József**, a Szegedi Ingatlankezelő Vállalat és **dr. Perjesi László**, az OTP megyei igazgatója mondták el véleményüket. Ezután **dr. Csada László**, a bizottság tagja a közelmúltban Gárdonyon tartott továbbképzés tapasztalatairól számolt be. A bizottság idei munkatervére **Kovács Imre** tett javaslatot, amelyet a testület tagjai megvitatott és elfogadtak.

Elismerés tudományos munkáért

Több évtizedes eredményes tudományos kutatómunkája elismeréséül szovjet tudományos társaság tiszteletbeli tagjai közé választották **dr. Grassely Gyula** akadémikust, a **József Attila Tudományegyetem tanszékvezető tanárát**. A szeptemberi tudományegyetemen tegnap, hétfőn délelőtt megtartott ünnepségen **dr. Grassely Gyula** professzornak a szovjet *Mineralógiai Társaság* tiszteletbeli tagjai közé való beiktatásán, ott voltak a budapesti szovjet nagykövetség képviselői, **Jurij Asztaturuv** nagykövetségi tanácsos és **Szergej Varfolomejev** attasé; a megye és a

város párt- és állami testületeinek képviselői: **dr. Végh Gyula**, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, **dr. Székely Sándor**, a városi pártbizottság titkára, **Szabó G. László**, a megyei és **Bányainé dr. Birkás Mária**, a városi tanács elnökhelyettese; az egyetem állami, párt- és tömegszervezeti vezetői, élükön **dr. Kristó Gyula** rektorral.

Az egyetemi ünnepség után a szovjet nagykövetség munkatársait hivatalában fogadta **dr. Koncz János**, a megyei pártbizottság titkára. Tájékoztatta a vendégeket Csongrád megye életéről, s az Odessza területtel való testvérkapcsolatokról.

Még mindig az abszurd

Sorok az amatőrshírházi napról

Amatőrshírházi napot rendeztek szombaton **Mihályteleken**, a **Móricz Zsigmond Művelődési Házban**. Azonkívül, hogy a hírházi világnap tiszteletére is szervezett programról van szó, hosszú idő után az első alkalmat is jelentette, hogy némi helyzetképet kapjunk Szeged nagy múltú amatőr színjátszóinak mai állapotairól.

Az előzmények: az Ifjúsági Házból tavaly ősszel költözött át a Szegedi Ifjúsági Színpad nevet viselő társulás Mihálytelekre, a Bartók Béla Művelődési Központ hálózatához tartozó intézménybe. Azóta komoly műhelymunka folyik, egyetlen alapul, a minőség-jegyében. A tagok között óvónő ep-púgy akad, mint tanár vagy adminisztrátor, a gárda több éve viszonylag stabilnak mondható. Az amatőrshírházi napon **Próbátársulás** néven a **JATE Színpad** dal közösen **Paul Foster Marcus Brutus** című művét adták elő, vendégként a budapesti **Nyílt Színház** tagja, **Zöldhegyi Sarolta** mutatta be **Stephen Leacock Rosszcsirkeff Mária emlékiratai** című monodrááját (mellékesen ő is játszott a valóban próbátársulás **Próbátársulásban**) — s két önálló produkcióval lépett fel a közönség elé a két „szte-derd” szegedi amatőrshírházi csapat.

A távlati tervek szerint egyféle amatőrshírházi centrumot kíván létrehozni Mihályteleken **Csicsai Antal**, a művelődési ház igazgatója (mellékesen maga is amatőr

színjátszó). Színészképzésre, menedzselőszervezésre is gondolnak, előbb, aktívabb kapcsolatra a különböző csoportok között. Közös munkára, nyári alkotótáborra is. Mindezt komoly energiákkal, amit már az (amatőr)shírházi „helyi világnap” is bizonyított. Lehet, hogy virrad e téren a város im-máron több éves homályja?

A házigazdák, a Szegedi Ifjúsági Színpad produkciója egyébként többé-kevésbé koncentráltan mutatta a szeptemberi amatőr színjátszás eddig kimunkált erejét és mai gondjait. Már a darabválasztás is sokatmondó: tudjuk, mennyi mindent el-árul, individuális alkotásnál ép-púgy, mint közösségnél már az is, kik milyen témához nyúlnak, kifejezőkészségüket biztosítandó.

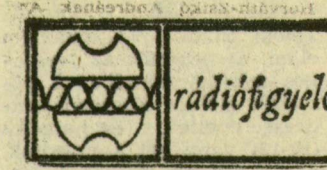
Szép Ernőt a (mellékesen kitűnően megszervezett) program útmutatója az abszurd előfutárai közé sorolja. Némileg tán túlozva ugyan, de bemutatott művét, a **Májust** látva, nagyon is érthetően. Szép Ernő korai drámáira az abszurd látásmódot vélték jellemzőnek — mert azt akarták vélni. A művet színpadra alkalmazó s rendező **Varga Katalin** koncepciója egyértelműen arra épült, hogyan lehet „tradicionális” színműben fölfedezni és megmutatni azt a stílust, amit társaival együtt legal-kalmasabbnak vél mai ember-társadalmi állapotok ábrázolására. Arra a váltig-kissé polgárpukkasztó, kic-sit a szimpatikus ifjú hévvel lázadó, kicsit allegorikus-agitativ attitűdre, ami **Paál István** óta Szeged amatőr színjátszóit között decens, így aztán erőteljes művi be-avatkozás történt: az egy-ütes jöszerevével a mű egész első részét átalakította, a millenniumi, illetve első világháborús Szép Ernő-i világból csak laza figurális formákat tartva meg úgy ahogy. Tabló jelentette ezt az első részt, a szociális periferiáról. Olykor magával ragadó kavargásban, több ügyes ötlettel kitalált-kor-szerűsített Szép Ernő-alak sorjázott a színpadon, s e felvonulás egyszerre szol-gáltta volna a történelmi aktualizálást és a jól ismert aktivizáló hírházi forma-élemeket, kor- és körkép-gyanánt. Csúcsán a vissza-visszatérő **Brikits Tibor** által hatásosan megformált alakkal, ki tétován meg-megjelenve közli, őt úgy tá-jékoztatták, hogy „itt kap-juk az erkölcsi bizonyít-ványt. Vagy nem itt kap-juk?” Ez a részben hangfe-ktusokkal (jó gitár- és fu-valakísérettel) fölérősített, részben látványelemekkel operáló, kissé kaotikus-za-varos tablóképp minden át-menet nélkül vált a máso-dik részben a hagyományos **Szép Ernő**-stílusra — olyan

komoly tehetségre valló al-akításokkal, mint a **Lányt játszó Veréb Judit**. Igaz, elnyújtottnak, túl hosszúnak tetszik már ez is a vége felé, ám összességében színvo-nalas, hű tükre az eredeti műnek.

Ami viszont a legfontosab-bat — az előadás struktura-lis egységét, koherenciáját — illeti: a Május iyletén in-terpretálása nem tudta meg-valósítani abszurd előadás-mód és hagyományos játé-kstílus harmóniáját. A két egység közötti szakadékok ama bizonyos panoptikum újbóli felvonultatása a be-fejezőskor éppúgy nem tud-ta áthidalni, mint a (talán) kort idéző és a polgárpuk-kasztást szimbolizáló ernyő-kavalkád, a „felülről lecsün-gő, kézben tartott-forgatott és a padlón körös-körül föl-nyitva heverő paraplék so-rozata.

Az Egyetemi Színpad már többször játszott produk-cióját, az abszurd irodalom egyik klasszikus darabját, **Ionescu A kopasz énekes** c. művét adta elő, **Koy Gábor**, **Varga Katalin**, **Hornyik László** és **Schmidt Magda** közreműködésével, **Koy Gábor** rendezésében. A fekete humorból, a bírdőlőből, a ver-bális és a helyzetkomikum forrásaiból szépecsken merít-ő textust megintcsak hű, színvonalas tolmácsolásban láthattuk, a felfogás pedig — teljesen rokon volt a korab-ban látott produkciókkal.

Szinte tálcán kínálja hát magát a kérdés: ugyan mi-ért az abszurd e makacs to-vábbélése Szeged amatőr színjátszóit között? A hagy-mányok miatt? Világképi ta-nácstalanság okán? Izlésér-dés? Netán „könnyű tanuló-prédának” tartva e stílust, hiszen szcenikailag és szigo-rúan előadóművészi szem-pontból egyszerűbb hatás-mechanizmusokra (meghök-kentés gesztusokkal, verbali-tással) épül? Úgy tűnik, a halovány sugarakkal mintha jelentkező virradat teljesen összefonódik „az abszurd mindenekelőtt”-felfogással. Pedig aligha túlzás e műfaj alkonnyáról beszélni. Nemcsak Nyugaton, de erre felé is erősen leáldozóban **Beckett**, **Ionescu** és a többiek csilla-ga. Vagy legalábbis — erő-sen átalakulóban. Ahogy pél-dául **Kaposvárot** vagy **Szol-nokon** adtak elő hasonló műveket, azt a tanulságot mutatja (remélhetően meg nem sérve a két szóban for-gó együtes tehetséges fiatal-jait): olyan színészi többlet-ven szükség, ami nekik — egyelőre — nem adatik meg... A megoldás? Talán egyféle revízió a darabvá-lasztásnál. Alighanem meg-érné. És főleg most. Már csak azért is, hogy mindnyá-jan világosan tudjuk: mikor alkonnyul — és mikor virrad, **Domonkos László**

Régi csibészek

Valaha a Marx téren állott a cirkuszi sátor. Korosztályom túlnyomó többségével szemben nem nagyon szerettem. Nézni őket, midőn hosszú-hosszú sorban vonultak be hálókocsijaikkal a városba a **Kossuth Lajos** sugárút macskaköve-in, még csak hagyján, de ott, a nagy sátorban vala-hogy nem tetszett igazán a dolog. Őszintén szólva, máig sem tudtam, miért. Vasárnap délelőtt aztán rájöttem.

Az a hatvan perc réges-régi vasárnap délelőttöket idézett. „Bukfenc mindent tud”, mondta akkoriban egy csibészes hang a rádióban. Szamóca mindig bömbölt, mert Kelemen állandóan át-verte, Bruháha mindig rö-högött. Az ember gyereke pedig szinte látta maga előtt a bohóc csibészeket, s egészében valami olyasmi jel-lemezte a Csinn-bumm cir-kuszt, amit hiába kerestem „előben” az igazi cirkusz porondján. Pedig ezt a cir-kuszt csak hallani és elkép-zelni lehetett.

„Vissza nem foly az idő-nek árja, előre duzzad fel-tarthatatlanul”, írta volt **Arany János**. Bizony: ma már nincs Csinn-bumm cir-kusz. Olyan kiváló bohóc-színészek pedig, mint **Bilicsi Tivadár**, vagy **Keleti László**, ma már nincsenek is az élők sorában... S amikor vasár-nap délelőtt egy, már címé-nek hangzásában is kissé ismerős műsort konferáltak be a Kossuthon — **Bumm-bele cirkusz** — rögvést rit-kán tapasztalható, ezúttal látványosan bizonyított optimizmusunk támadhatott föl: lám, hát mégsem tűnnek el nyomtalanul gyermekko-runknak a múlt egyre in-kább aranyos színű ködeibe veszett emlékei...

Igen, van folytatás. **Gál-völgyi Judit** és **Peterdi Pál** írja most a **Bummele** cir-kuszt, s ha a magamfajta, már csak-csak kopaszodni kezdő öreg legény talált benne sok-sok örömet, képzelt-hetik, mennyi juthat ebből mindazoknak, akikhez igaz-zán szól. Van Bummele ze-nekar, újjászültek az egy-koron a gyermekvilágban országzerte ismert figurák: **Csipetke**, alias **Csipi**, az aki mindig bömböl (Esztergályos **Cecília** adja hozzá a hang-ját, nagyszerűen), van **Bö-hömer**, **Turpincs**, **Bonifac**, úgy is mint bohócok, istál-mester bácsiból porond-mester bácsivá avanszált alak — az újítások, a kor-szerűsítések pontosan oly mértékűek, amennyit hason-ló jellegű műsorban ennyi el-telt idő megkövetel. Legutóbb a **Kalácska** együttes volt a ven-dég. Hangulatos, kedvesen bíld, **Lámerick-szerű** versek hangzottak el (**Robert Des-nos**, **Sinkovits Péter** és **Tam-kó Sírato Károly** művei). **Gál-völgyi János**, **Csákányi László**, **Kertész Péter** vagy éppen **Esztergályos Cecília** hangjai pedig úgy és annyira voltak „rádiócirkuszosak”, amennyire kell. Nem „idio-tizálva” és nem is felnött-humort csempészve a Gyer-mekekrádió eme újabb egy-órás parádéjába. Izlésesek, kedvesek, mértéktartóan-okosan nevelők is — és ha-tásosak.

A rendező, **László Endre**, továbbá a két szerkesztő, **Fenyő Katalin** és **Szabó Éva** jó arányérzékkel, igen han-gulatos rendezésszánt prezen-táltak régi idők régi csibé-szeinek. S bár akadnak szel-lemes, jópofa újdonságok bő-ven, elég talán, ha **Bret-schneider** úrra, a sohasem beszélő beszélő kutyára és

idomárára, **Siegfriedre** gon-dolunk — mégis, valami megnyugtató állandóság kép-zetét sugallta a Csinn-bumból Bummelebe „me-tamorfizálódtó” vasárnap délelőtti cirkuszműsor. S hogy miért örül ennek egy felnőt? Pedagógiai és esz-tétikai okokon fölül azért, mert a harmincadik életév fölött alighanem szükségünk van még ilyen cirkuszi múlt-tal idéző fogódzókra is. Ré-gi csibészek újjászülésével — mai, bizony komolyabb csibészek és cirkuszos kö-zött.

D. L.

Művészeti szemlék eredményei

A hét végén több kisdobos és úttörő művészeti ver-senyt tartottak Szegeden. A Szeged városi Úttörőelnök-ség a Balázs Béla Úttörő-házban rendezte meg a „Szép magyar beszéd ver-seny”-t. Aranyoklevelet kapott **Jenei Ágnes** nyolcadik osztályos (Ságvári **Endre** gyakorló ált. isk.) és **Csillag Edina** nyolcadik osztályos (Rózsa Ferenc sugárúti ált. isk.) tanuló.

A tarjáni IV-es számú általános iskolában éneke-szek versenyezték. Arany-oklevelet kapott **Lesznyák Katalin** (II-es számú gya-korló ált. isk.) hetedik osz-tályos, **Nyilas Ildikó** (Béke utcai ált. isk.) ötödik osz-tályos, **Nógrádi Angéla** (Felsővárosi ált. isk.) ötödik osztályos, szólóének kategó-riában.

Az Odessza II-es számú általános iskolában volt a

kisdobosok és az úttörők né-pijáték- és neptáncbemuta-tója. Tíz csoport adott szép, színvonalas műsört. A kisdobosok közül aranyoklevelet nyert a **Felsővárosi ált. isk.**, ezüstöt szintén ennek az iskolának **másodikosai**, bronzot négy iskola kapott (**Tarján III-as számú, Szir-maj ált. iskola, Odessza II-es ált. isk., Hámán Kató ált. iskola**, az úttörők versenye-ben aranyoklevelet nyert **Csuri Akos** (II-es számú gyakorló ált. iskola) hatodik osztályos szólólista, ezüstöt nyert az **algyői és a Rózsa Ferenc sugárúti ált. iskola** táncsoportja.

A Postás Művelődési Ház-ban kisdobos gyermekszín-játszók 15 csoportja mérte össze tudását. Aranyoklev-el nyert a **Móricz Zsigmond ált. iskola II/B, Kodály téri ált. iskola II/T** és a **Felső-városi ált. iskola IV/B osz-tálya**.